

Architectuur met oogluiken

Paul Oude Luttighuis

NAF-werkgroep Kritisch denken, 12 juni 2018

Filosofische achtergrond

- Motief van werkelijkheid
- Muzikaal: bladmuziek, canon, melodie, toon, toonladder, ritme, ...
- Bewegende verhouding = verhoudende beweging
- Immanent: bevestigt zijn eigen ontkenning, overleeft zijn eigen einde
- Reductie (= inverse van transcendentie)
 - leidt tot specifieke context (die dus niet meer immanent is)
 - gaat dwars door alle schalen: van wereldbeeld tot zeer specifiek concept, zonder bodem
 - is irreversibel: je kunt een reductie alleen vóór zijn/overstijgen/overzien (transcenderen), niet vanuit haarzelf herroepen of compenseren
 - In een reductie is die reductie onkenbaar. Vervreemding en absolutisme.
- Inspiratoren: Bergson, Wittgenstein II, Arendt, Levinas, Latour, Foucault
- Muzieknotatie beschikbaar, bladmuziek voor het immanente motief ook

Vandaag: reductie i.v.m. architectuur

- Zes primaire reducties, grijpen aan op het immanente motief
 - Vandaag twee ervan aan de orde:
 - rationale reductie (inertie)
 - functionele reductie (introversie)
 - Vandaag niet aan de orde
 - totalitaire reductie (overspanning)
 - progressieve reductie
 - regressieve reductie
 - Bladmuziek beschikbaar
 - Elke reductie maakt zijn canon.
- 30 secundaire reducties, zoals totalitaire rationaliteit (formele logica)
 - Vandaag maar één ervan aan de orde:
 - de rituele reductie
 - want = inertie * introversie
 - Het Informatievierluik is
 - een selectie t.b.v. architectuur
 - een visualisatie t.b.v. adviescontext
 - Waarschuwing
 - Het lijkt op een twee-bij-twee schema.
 - Maar 't is een dubbele-reductie-schema.

Agenda

- Toelichting Informatievierluik (luisteren naar het motief)
- Toepassing Informatievierluik (spelen met het motief)
- Toewijding Informatievierluik (dansen op het motief)

Toelichting

Luisteren naar het Informatievierluik

Het Informatievierluik

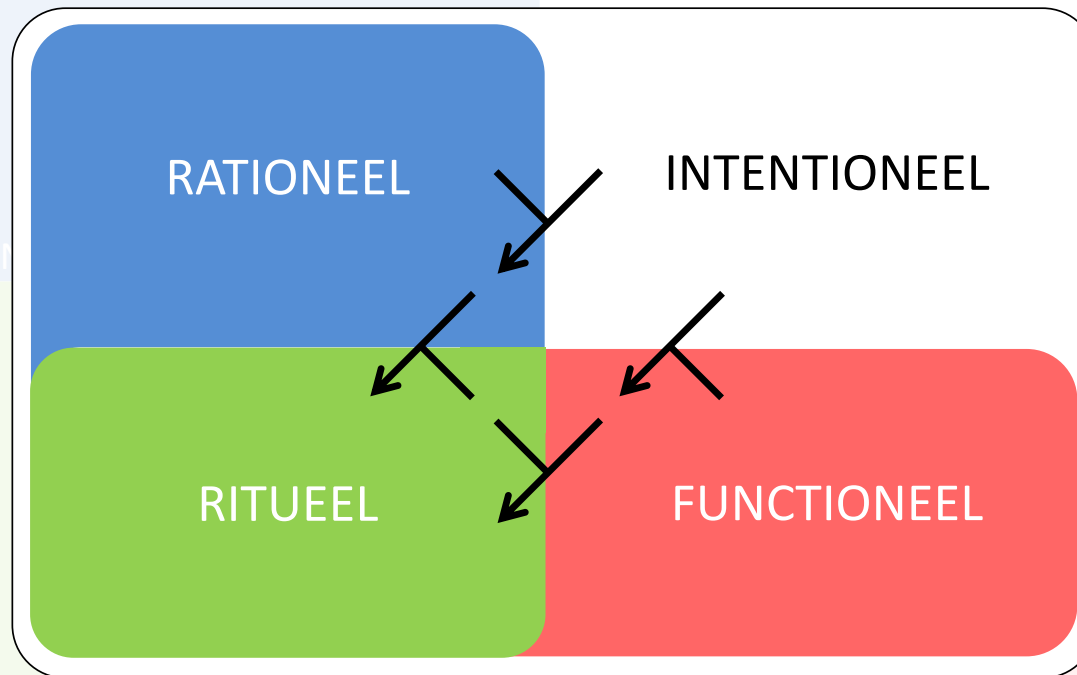
RATIONEEL

INTENTIONEEL

RITUEEL

FUNCTIONEEL

Reducties en Oslo-spiegels

Inertie en introversie, tijd en ruimte

verhoudingen
met situaties

introversie

dingen
met relaties

RATIONEEL

RUIMTE onder TIJD

INTENTIONEEL

TIJD en RUIMTE zijn (nog) één.

RITUEEL

RUIMTE naast TIJD

FUNCTIONEEL

TIJD onder RUIMTE

toestanden
met overgangen

inertie

beweging
met momenten

Denken, handelen, communiceren, ...

RATIONEEL

feiten en regels
handelen naar waarheid
communiceren = redeneren
samenwerken in netwerken

INTENTIONEEL

situaties en dialoog
handelen naar bedoeling
communiceren = dialoog
samenwerken in samenlevingen

RITUEEL

objecten en processen
handelen naar procedure
communiceren = overdracht
samenwerken in ketens

FUNCTIONEEL

producten en systemen
handelen naar waarde
communiceren = trans-/interactie
samenwerken in ecosystemen

Opvattingen van kwaliteit

Als het past.

Als het de bedoeling is.

Als het zo hoort.

Als het werkt.

Opvattingen van informatie

“beweringen
die oordelen”

WAARHEID

“taal
die bedoelt”

WERKELIJKHEID

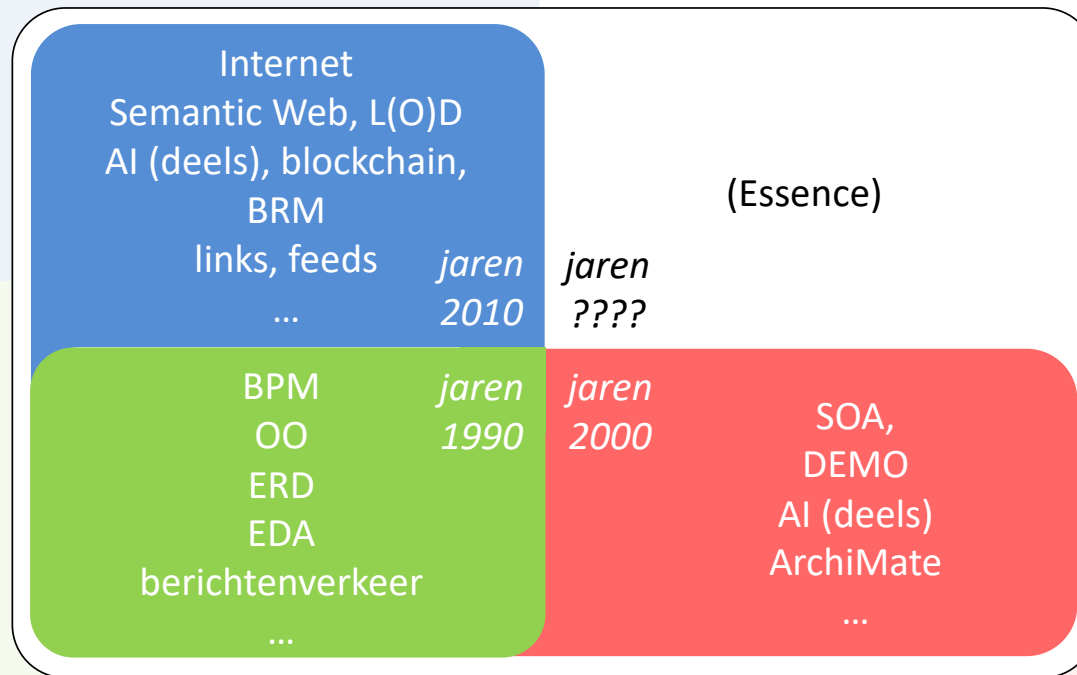
“dingen
die aanwijzen”

TASTBAARHEID

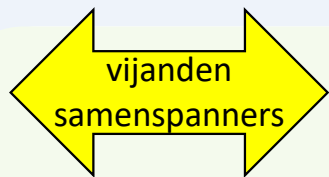
“waardes
die wisselen”

UITWISSELBAARHEID

Informatietechnologie

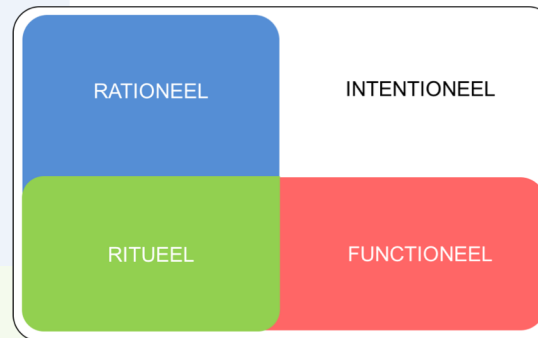
Luiken en ontluiken

rationeel uitzicht

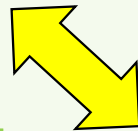
ritueel uitzicht

intentioneel uitzicht

functioneel uitzicht

Toepassing

Spelen met het Informatievierluik

Prestatie-effecten *by design*

GOEDKOOP
IN GEBRUIK

KOSTBAAR
IN GEBRUIK

SAMEN-
HANGEND

RATIONEEL

INTENTIONEEL

KOSTBAAR
IN AANPASSING

VERSNI-
PEREND

RITUEEL

FUNCTIONEEL

GOEDKOOP
IN AANPASSING

STAR

BEWEEGLIJK

Organisatie-effecten *by design*

BEWARINGSFEDERATIE
FIJNKORRELIG
(GEDISTRIBUEERD)
GROFKORRELIG
(CENTRALISTISCH)

RATIONEEL

INTENTIONEEL

RITUEEL

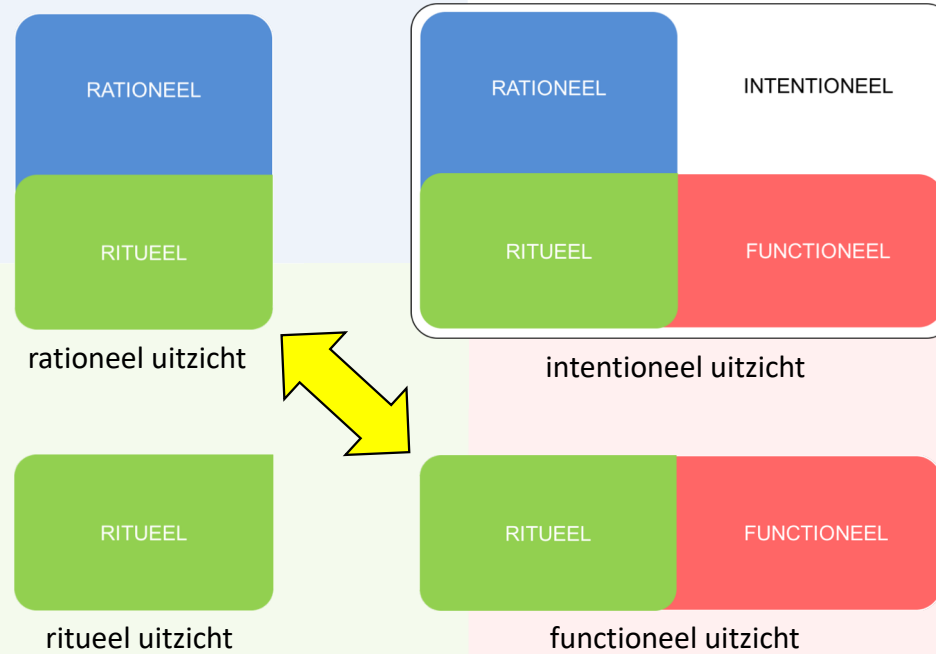
FUNCTIONEEL

GROFKORRELIG
(CENTRALISTISCH)

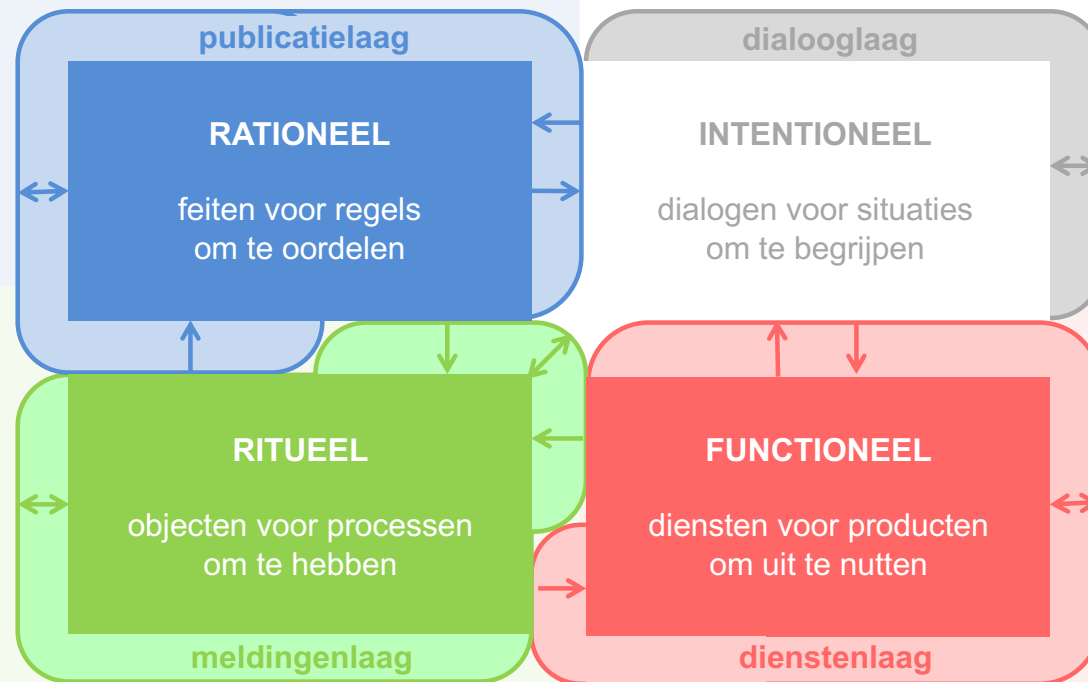
FIJNKORRELIG
(GEDISTRIBUEERD)

BESTURINGSFEDERATIE

Vijandschap en samenspanning *by design*

Applicatie- en integratie-architectuur

Architectuurprincipes

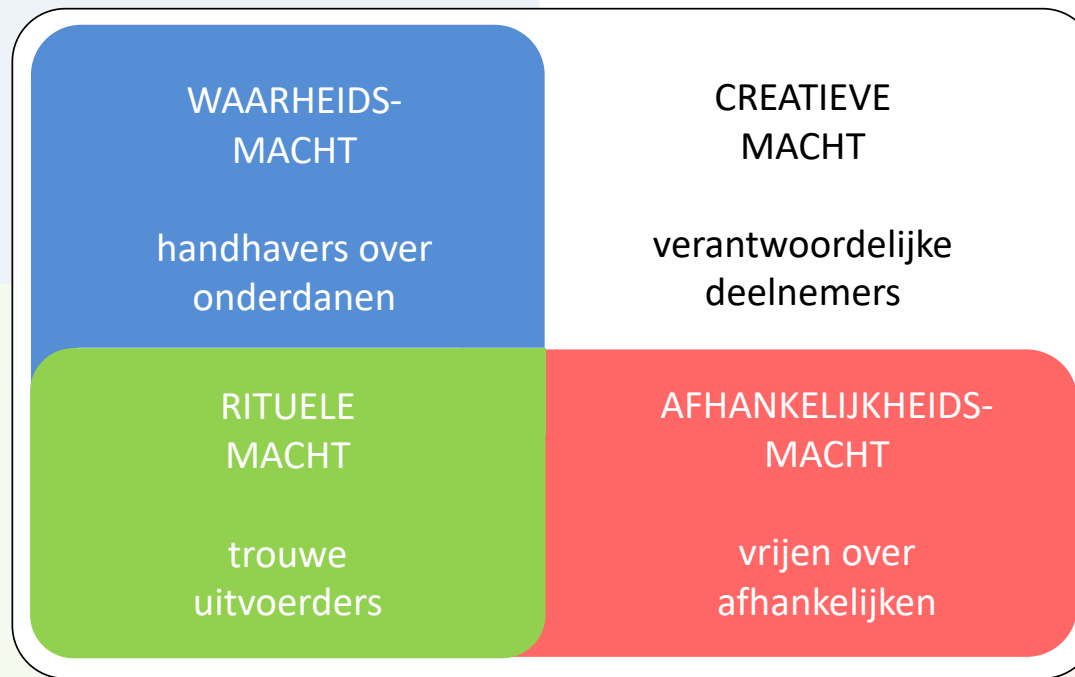
- scheiding know/flow
- één waarheid (of een paar gescheiden)

- scheiding opslag/verwerking
- uniformiteit
- atomiciteit van dingen

- scheiden is steeds weer een keus
- positieve vrijheid (om)

- scheiding binnen/ buiten (black-boxing)
- multi-/omni-channel
- autonomie (negatieve vrijheid)

Macht, ook over/van de architect

Burgerregie op informatie *by design*

RATIONEEL

De *persoon* als
uitgever
van zijn *feiten*.

INTENTIONEEL

De *burger* als
deelnemer
in zijn *dialogen*.

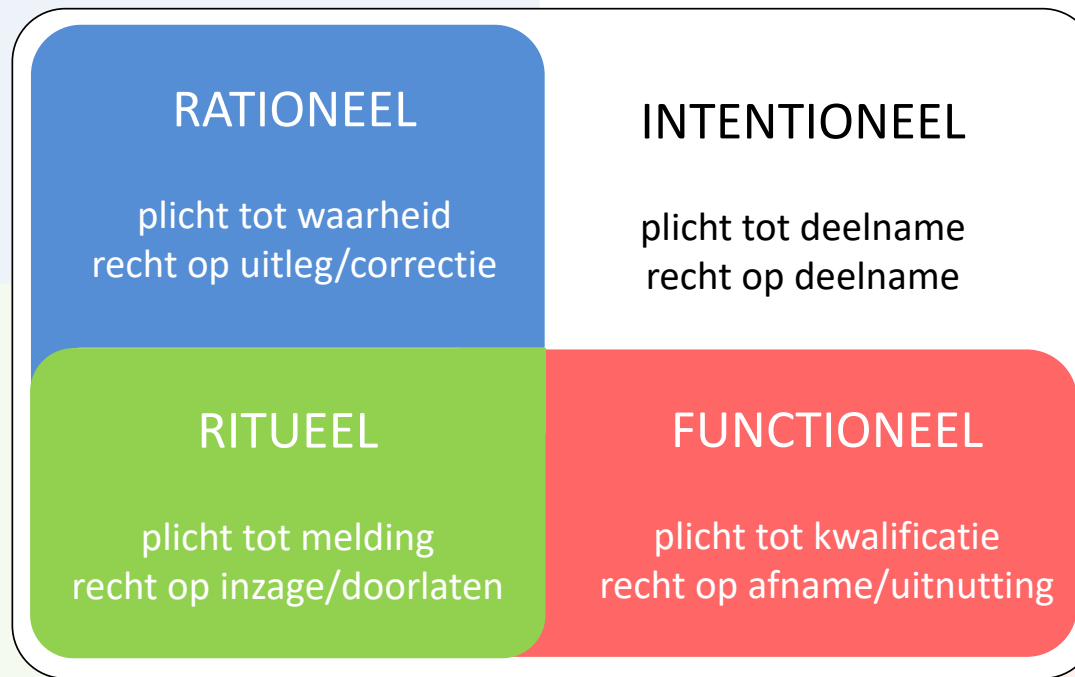
RITUEEL

Het *lichaam* als
douanier
voor zijn *objecten*.

FUNCTIONEEL

De *klant* als
eigenaar
van zijn *producten*.

Informatierechten en -plichten *by design*

Doelbinding *by design*

RATIONEEL

opgevat als
MOGEN

INTENTIONEEL

opgevat als
WILLEN

RITUEEL

opgevat als
MOETEN

FUNCTIONEEL

opgevat als
NIET MOGEN

Ethiek *by design*

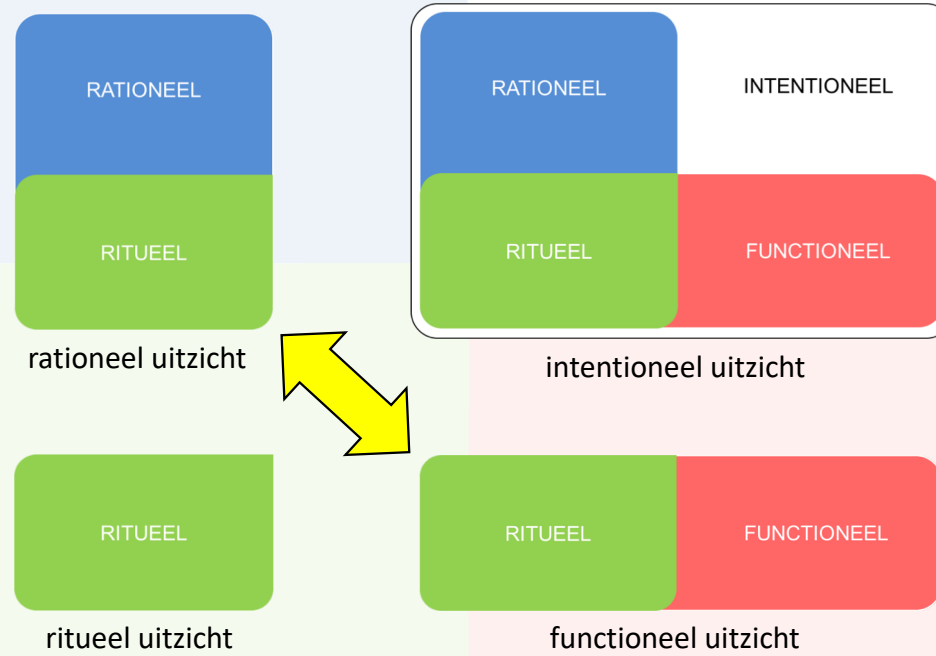
ETHIEK van
NORMEN

ETHIEK van
VERHOUDING

A-ETHIEK

ETHIEK van
WAARDEN

Vijandschap en samenspanning *by design*

Toewijding

Dansen met het Informatievierluik